

Bruselj, 21. avgust 2023
(OR. en)

12380/23

COASI 155
ASIE 78
CFSP/PESC 1158
PE 98
ECOFIN 827
WTO 133
COHOM 180

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 18. avgust 2023

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: JOIN(2023) 30 final

Zadeva: SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU
Posebno upravno območje Hongkong Letno poročilo za leto 2022

Delegacije prejmejo priloženi dokument JOIN(2023) 30 final.

Priloga: JOIN(2023) 30 final

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 18.8.2023
JOIN(2023) 30 final

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posebno upravno območje Hongkong

Letno poročilo za leto 2022

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

POSEBNO UPRAVNO OBMOČJE HONGKONG

LETNO POROČILO ZA LETO 2022

Povzetek

Evropska unija in njene države članice od izročitve Hongkonga Ljudski republiki Kitajski (v nadaljnjem besedilu: LRK) leta 1997 pozorno spremljajo politični in gospodarski razvoj dogodkov na Posebnem upravnem območju (v nadaljnjem besedilu: PUO) Hongkong.

Komisija in visoki predstavnik skladno z zavezo Evropskemu parlamentu iz leta 1997 izdajata letno poročilo o razvoju dogodkov v Hongkongu s posebnim poudarkom na izvajanju načela „ena država, dva sistema“ in avtonomiji Hongkonga, kot je določena v temeljnem zakonu.

To je petindvajseto poročilo, ki obravnava leto 2022. To leto so zaznamovali (i) 25. obletnica izročitve Hongkonga Kitajski z obiskom predsednika Ši Džinpinga, (ii) druga obletnica uvedbe zakona o nacionalni varnosti (ZNV) v Hongkongu in (iii) prisega Johna Leeja, prvega glavnega upravitelja, ki je bil izbran po uvedbi obsežnih sprememb hongkonškega volilnega sistema. John Lee je bil edini kandidat. Hkrati se je v letu 2022 nadaljeval upad visoke stopnje avtonomije Hongkonga ter pravic in svoboščin, ki bi morale biti varovane vsaj do leta 2047.

To leto je zaznamovalo tudi daljnosežno izvajanje ZNV. Še naprej so se krepila sojenja prodemokratičnim aktivistom in politikom. Na sojenje je čakalo veliko ljudi, med njimi 47 prodemokratičnih aktivistov, ki so sodelovali na predhodnih volitvah, člani zdaj razpuščenega Hongkonškega zavezništva v podporo domoljubnim demokratičnim gibanjem Kitajske, medijski tajkun Jimmy Lai in številni drugi. Številni od njih so v priporu od januarja 2021, nekateri v samici. V zadevah nacionalne varnosti je bil večkrat uporabljen zakon o prepovedi nagovarjanja k uporu iz kolonialnih časov. Odbor Združenih narodov za človekove pravice je julija v svojem četrtem rednem pregledu na podlagi Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah v Hongkongu pozval k razveljavitvi ZNV in zakona o prepovedi nagovarjanja k uporu.

Čeprav Hongkong še vedno uživa svobodo interneta, so oblasti februarja 2022 blokirale občutljive spletne vsebine, kot je spletišče organizacije Hong Kong Watch. Svobodo interneta ogroža še več drugih zakonov, kot sta zakon o boju proti razkritju zasebnih informacij in zakon o avtorski pravici.

Glavni upravitelj je 28. novembra stalni odbor nacionalnega ljudskega kongresa prvič pozval, naj razloži ZNV.

Ti dogodki vse bolj vzbujajo dvom o stanju pravne države v Hongkongu, ki je temelj njegovega gospodarskega uspeha.

EU je javno in zasebno izrazila zaskrbljenost glede razvoja dogodkov v Hongkongu.

Visoki predstavnik je v imenu EU podal naslednjo izjavo glede Hongkonga:

8. maja – izjavo o volitvah glavnega upravitelja, ki so bile 8. maja¹.

Visoki predstavnik je objavil naslednji tweet v zvezi s Hongkongom:

12. maja – tweet o aretacijah Denise Ho, Hui Po-keunga, Margaret Ng in kardinala Josepha Zena².

Izjava uradne govornice EU o Hongkongu je zajemala naslednje:

28. julija – izjavo o državljanskih in političnih pravicah³.

Tviti uradne govornice EU o Hongkongu so zajemali naslednje:

4. januarja – tweet o ukinitvi časopisa Citizen News⁴;

16. marca – tweet o organizaciji Hong Kong Watch kot prvi tuji organizaciji, ki je prejela opozorilo policije za nacionalno varnost⁵;

1. julija – tweet ob 25. obletnici ustanovitve PUO Kitajske Hongkong⁶.

¹ Izjava visokega predstavnika v imenu Evropske unije o volitvah glavnega upravitelja, ki so bile 8. maja, Svet EU, 8. maj 2022, na voljo na: <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2022/05/08/hong-kong-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-chief-executive-election-held-on-8-may/>

² Tweet visokega predstavnika o aretacijah kardinala Josepha Zena, Margaret Ng, Denise Ho in Hui Po-keunga, 12. maj 2022, na voljo na: https://twitter.com/josepborrell/status/1524463674278264834?s=21&t=waWDgBNVJ77GO5_t9QmZ-g.

³ *Statement by the Spokesperson on civil and political rights* (Izjava uradne govornice o državljanskih in političnih pravicah), Evropska služba za zunanje delovanje, 28. julij 2022, na voljo na: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-civil-and-political-rights_en.

⁴ Tweet uradne govornice EU o ukinitvi časopisa Citizen News, Evropska služba za zunanje delovanje, 4. januar 2022, na voljo na: <https://twitter.com/nabiliaeuspo/status/1478056509825327109?s=21>.

⁵ Tweet o organizaciji Hong Kong Watch kot prvi tuji organizaciji, ki je prejela opozorilo policije za nacionalno varnost, Evropska služba za zunanje delovanje, 16. marec 2022, na voljo na: <https://twitter.com/nabiliaeuspo/status/1504029166622191616?s=21>.

⁶ Tweet ob 25. obletnici ustanovitve Posebnega upravnega območja Hongkong, Evropska služba za zunanje delovanje, 1. julij 2022, na voljo na: <https://twitter.com/NabilaEUspox/status/1542747257639952384>.

Po izboru glavnega upravitelja so zunanji ministri skupine G7 9. maja izdali skupno izjavo o Hongkongu.

EU je na vrhu EU-Kitajska 1. aprila 2022 in na srečanju voditeljev 1. decembra 2022 kitajskemu vodstvu izrazila pomisleke glede temeljnih svoboščin in stopnje avtonomije Hongkonga.

Evropski parlament je leta 2022 sprejel dve resoluciji o Hongkongu, kot je navedeno v nadaljevanju.

Evropski parlament je 20. januarja sprejel resolucijo o kršitvah temeljnih svoboščin v Hongkongu. V njej „najostreje obsoja dejstvo, da so svoboda izražanja, svoboda združevanja in svoboda tiska v Hongkongu tako močno omejene kot na Kitajskem, ter ponovno izraža solidarnost s hongkonškim ljudstvom v boju za svobodo in demokracijo“.

Evropski parlament je 7. julija sprejel resolucijo o aretaciji kardinala Zena in poverjenikov humanitarnega sklada 612 za pomoč v Hongkongu. V njej „obsoja aretacijo kardinala Josepha Zena, enega najglasnejših zagovornikov demokraciji naklonjenega gibanja v mestu, in drugih štirih poverjenikov tamkajšnjega humanitarnega sklada 612 za pomoč, kar pomeni napad na svoboščine, ki jih jamči hongkonški temeljni zakon, vključno s svobodo veroizpovedi ali prepričanja“.

Hongkonško gospodarstvo se je leta 2022 spet znašlo v recesiji, čeprav so se v drugi polovici leta postopoma sprostile omejitve potovanj in zdravstvene omejitve. Hongkong je bil še naprej tretje največje območje za naložbe na svetu in peto največje tržno gospodarstvo na svetu. Število podjetij iz EU se je med junijem 2021 in junijem 2022 medletno zmanjšalo za 0,9 % (na 1 600). Kljub temu so bila podjetja iz EU od začetka pandemije med odpornejšimi (od junija 2019 se je njihovo število zmanjšalo le za 0,2 %) in so še naprej tvorila največjo nekitajsko poslovno skupnost v Hongkongu. EU je bila v prvih desetih mesecih leta 2022 tretja največja partnerica Hongkonga v trgovini z blagom, za celinsko Kitajsko in Tajvanom.

Hongkonško gospodarstvo se je v prvih devetih mesecih leta 2022 skrčilo, in sicer medletno za 3,3 %⁷. Finančna industrija ter trgovinska in logistična

⁷ Sporočilo za javnost: *Advance estimates on Gross Domestic Product for third quarter of 2021* (Vnaprejšnje ocene bruto domačega proizvoda za tretje četrtletje leta 2021), 1. november 2021, urad za popis prebivalstva in statistiko PUO Hongkong, na voljo na: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=4917.

industrija so se med letom soočale z vse večjimi ovirami, medtem ko so panoge, odvisne od turistične potrošnje, še naprej dosegale slabe rezultate.

Iz uradnih podatkov urada za popis prebivalstva in statistiko je razvidno, da je Hongkong doživel največji upad prebivalstva, odkar se je leta 1961 začelo spremljanje. V zadnjih dveh letih ga je zapustilo približno 116 600 ljudi, starih med 18 in 39 let. Zato se je število prebivalcev med junijem 2021 in junijem 2022 zmanjšalo za 121 500 ali medletno za 1,6 % (95 000 zaradi neto odliva rezidentov in 26 500 zaradi smrti, ki so presegle število rojstev)⁸.

Pregled razmer in razvoja dogodkov glede COVID-19

Vlada je v začetku leta okrepila ukrepe za zaježitev izbruha COVID-19. Ti ukrepi so Hongkong izolirali od preostalega sveta, saj so vključevali mehanizem začasne prekinitve letov, prepoved tranzita, ki je zajemala več kot 100 držav in ozemelj, vključno s Francijo⁹, ter tritedensko karanteno v hotelu za potnike, ki so prihajali v Hongkong. Omejitve so vplivale na vsakdanje življenje in gospodarstvo, ob tem je bilo omejeno družbeno življenje, izvajal se je zdravstveni kodeks in uvedena je bila digitalna aplikacija za sledenje stikom. Vrh petega vala je bil dosežen marca, ko je Hongkong zabeležil več kot 58 000 potrjenih primerov na dan. Po postopnem izboljšanju pandemičnih razmer in nastopu nove uprave 1. julija je vlada sprejela ukrepe za postopno vrnitev v normalno stanje.

I. Politični in socialni razvoj dogodkov

Politični razvoj dogodkov

To leto je zaznamovala **25. obletnica izročitve Hongkonga** LRK s strani Združenega kraljestva. V skladu z načelom „ena država, dva sistema“ naj bi gospodarski sistem in način življenja v Hongkongu ostala nespremenjena 50 let, kot je določeno v skupni izjavi Kitajske in Združenega kraljestva. Predsednik Ši Džinping je 1. julija prvič nakazal, da bi lahko načelo „ena država, dva sistema“ ostalo v veljavi tudi po letu 2047, in sicer pod celovito pristojnostjo Kitajske.

V izjavi Kitajske in Združenega kraljestva je bilo predvideno, da bo Hongkong kot PUO užival „visoko stopnjo avtonomije“ in da bodo Hongkong upravljali Hongkonžani.

⁸ Sporočilo za javnost: *Mid-year population for 2022* (Prebivalstvo sredi leta 2022), 11. avgust 2022, urad za popis prebivalstva in statistiko PUO Hongkong, na voljo na: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078.

⁹ Francija je bila edina država članica EU, ki jo je ta ukrep zajel.

Cilj prenove volitev iz leta 2021 je bil zagotoviti izvajanje načela „domoljubnega upravljanja Hongkonga“. Prve **volitve glavnega upravitelja** po prenovi so potekale 8. maja. Edini kandidat za ta položaj je bil nekdanji policist in glavni sekretar za upravo John Lee. Zaradi omejitev, povezanih s COVID-19, je bil volilni urnik moten. Takratna glavna upraviteljica Carrie Lam je 18. februarja napovedala, da bodo volitve predstavljene za šest tednov, s 27. marca na 8. maj, pri čemer se je sklicevala na navodila predsednika Ši Džinpinga za obvladovanje razmer zaradi pandemije COVID-19 in na odlok o predpisih za izredne razmere.

Ko se je 3. aprila začelo obdobje za oddajo predlogov za imenovanje, je glavna upraviteljica Carrie Lam izjavila, da se ne bo potegovala za ponovno izvolitev. Urad za zvezo osrednje ljudske vlade je 6. aprila v Hongkongu na srečanju s politično elito nakazal, da podpira Johna Leeja. Istega dne je John Lee odstopil s položaja glavnega sekretarja za upravo in izrazil namero, da se bo potegoval za položaj glavnega upravitelja. Državni svet osrednje ljudske vlade je 7. aprila v skladu s temeljnim zakonom sprejel odstop Johna Leeja. John Lee je 9. aprila oblikoval ekipo za volilno kampanjo in organiziral virtualni medijski dogodek, na katerem je razglasil svojo kandidaturo.

V enem dnevu je John Lee prejel približno 300 predlogov za imenovanje, ki so zajemali vseh pet področij prenovljenega volilnega odbora s 1 463 člani, s čimer je presegel zahtevani prag 188 in se približal svojemu zastavljenemu cilju 500 predlogov za imenovanje. 16. aprila se je končalo obdobje za oddajo predlogov za imenovanje: zbral jih je 786. Dva dni pozneje je odbor za pregled upravičenosti kandidatov potrdil kandidaturo Johna Leeja in ga razglasil za edinega kandidata.

Ta tekma z enim samim kandidatom je potekala po vzoru Macaa, kjer je pri izboru glavnega upravitelja vedno samo en kandidat.

John Lee in njegova ekipa med volilno kampanjo v roku, ki ga je določila komisija za volilne zadeve, nista predložila kopij treh obrazcev soglasja o podpori, kar je kaznivo dejanje, za katero je zagrožena največ šestmesečna zaporna kazen in denarna kazen v višini 5 000 HKD (594,5 EUR). Visoko sodišče je avgusta odločilo, da je bila kršitev posledica nepazljivosti in da ni bilo ravnanja v slabi veri. John Lee ni bil kaznovan z denarno kaznijo.

John Lee je 8. maja od članov volilnega odbora prejel 1 416 glasov ali 99,2 % veljavnih glasov. Osem članov je glasovalo proti njemu, štirje pa so oddali prazne glasovnice. 30. maja je od kitajskega predsednika vlade Li Kečjanga

prejel potrdilo o imenovanju za glavnega upravitelja v šestem mandatu, 1. julija pa je zaprisegel pred predsednikom Ši Džinpingom.

Glavni upravitelj je vlado prestrukturiral v skladu s svojimi političnimi prednostnimi nalogami. Vzpostavil je tri nove položaje: namestnik glavnega sekretarja za upravo, namestnik finančnega sekretarja in namestnik sekretarja za pravosodje. Ustanovil je tudi nov urad za kulturo, šport in turizem, urad za promet in stanovanja razdelil na urad za promet in logistiko ter urad za stanovanja ter okrepil urad za notranje zadeve, ki je postal urad za notranje in mladinske zadeve.

Kmalu po oblikovanju nove vlade so visoki vladni uradniki, vključno z glavnim upraviteljem Johnom Leejem in finančnim sekretarjem Paulom Chanom, vodili delegacije na obiske v tujino v skladu s kitajsko pobudo En pas, ena pot. Obiskali so države Bližnjega vzhoda, zlasti Saudovo Arabijo, in Jugovzhodno Azijo. Novembra se je Paul Chan kot član kitajske delegacije udeležil srečanja skupine G20 na Baliu, glavni upravitelj John Lee pa je vodil delegacijo, ki se je udeležila foruma Skupine za azijsko-pacifiško gospodarsko sodelovanje na Tajskem, da bi promovirala podobo Hongkonga kot ozemlja, ki se ponovno odpira svetu.

John Lee je imel 19. oktobra svoj prvi politični govor v zakonodajnem svetu. Predstavil je vrsto ukrepov za okrepanje Hongkonga, kot so programi za talente, s katerimi naj bi v naslednjih treh letih privabili 35 000 strokovnjakov na leto, ustanovitev urada za privabljanje strateških podjetij in vzpostavitev sovlagateljskega sklada v višini 30 milijard HKD (3,7 milijarde EUR) za privabljanje naložb strateških podjetij. Napovedal je tudi ustanovitev posebnih skupin v okviru 17 gospodarskih in trgovinskih uradov Hongkonga na celini in v tujini, ki bodo vzpostavljale stike s podjetji in strokovnjaki.

Vlada je opustila dodatne kolkovine za nepremičnine za tujce, ki v Hongkongu prebivajo že sedem let in so njegovi stalni rezidenti. John Lee je predstavil ambiciozen cilj, da bi se v štirih letih čakalna doba za najem javnih stanovanj skrajšala s sedanjih približno šestih let na približno 4,5 leta.

18. decembra so potekale nadomestne volitve za volilni odbor zakonodajnega sveta, na katerih so se zapolnili štirje sedeži v volilnem odboru, ki so jih izpraznili nekdanji člani zakonodajnega sveta, imenovani v vlado. To so bile četrte nadomestne volitve v skladu z načelom „domoljubnega upravljanja Hongkonga“, vzpostavljenim s prenovo volilnega sistema leta 2021. Volilno telo je sestavljalo 1 441 ljudi. Volilna udeležba je bila 90,7-odstotna. V volitvah ni sodeloval noben član prodemokratskega tabora.

Hongkong je na **svetovnem indeksu demokracije**, ki ga pripravlja Economist Intelligence Unit, padel za tri mesta in se med 167 državami in ozemlji uvrstil na 88. mesto. Možnosti za delovanje prodemokratskih političnih skupin so se zmanjšale. Decembra je predsednik Državljske stranke, nekoč druge največje stranke v zakonodajnem svetu, napovedal razpustitev stranke.

Posledice pandemije COVID-19

Vlada je na začetku leta **okrepila ukrepe** za zaježitev petega vala izbruha COVID-19, pri čemer je uvedla tritedensko karanteno v hotelih za potnike, ki so prihajali v Hongkong, strog mehanizem začasne prekinitve letov in prepoved tranzita, ki je zajemala več kot 100 držav in ozemelj, vključno s Francijo, s čimer je Hongkong izolirala od preostalega sveta. Zgrajeni so bili veliki objekti za izolacijo s skupno zmogljivostjo 40 000 postelj, saj so se oblasti zavezale, da bodo izvajale „dinamično politiko ničelne stopnje COVID-19“, podobno politiki celinske Kitajske. Uvedeni so bili lokalno obvezno testiranje in omejitve gibanja. V nekaterih primerih so bili majhni otroci, vključno z dojenčki, ločeni od staršev. Vlada je uvedla stroge ukrepe za omejevanje socialnih stikov, vključno s spletnim šolanjem in omejitvami v restavracijah, športni centri, kinodvorane in javni prostori pa so bili zaprti.

Predstavništvo EU je vladi poslalo več dopisov, v katerih je izrazilo zaskrbljenost zaradi vpliva teh politik, saj je bilo ocenjeno, da je zaradi strogih politik Hongkong zapustilo okrog 10 % državljanov EU, ki so bili njegovi rezidenti.

Centralna vlada je zagotovila smernice v boju proti pandemiji, pri čemer je dala vedeti, da gre za vprašanje nacionalne varnosti. Mediji so 16. februarja citirali Ši Džinpinga kot generalnega sekretarja Komunistične partije Kitajske, ki je voditeljem Hongkonga naročil, naj obvladovanje pandemije določijo za svojo najpomembnejšo prednostno nalogo. Hongkonška vlada je skupaj s centralno vlado ustanovila pet projektnih skupin. Lokalna vlada se je sklicevala na odlok o predpisih za izredne razmere, da bi zdravstvenim delavcem iz celinske Kitajske dovolila zdravljenje bolnikov s COVID-19, ne da bi zaprosili za lokalno licenco, in dovolila, da je zdravilo iz celinske Kitajske zaobšlo lokalni mehanizem registracije.

Po 1. juliju je vlada postopoma odpravila omejitve potovanj v državo in mehanizem začasne prekinitve letov ter skrajšala dolžino obvezne karantene v hotelu. Oktobra je centralizirano izolacijo v hotelu za potnike, ki so prihajali v Hongkong, nadomestila karantena na domu. Ukrepi, vključno z zdravstvenim nadzorom in testi na COVID-19, so ostali v veljavi do konca leta. Omejitve javnih zborovanj je bila s štirih povečana na 12 oseb.

Izvajanje zakonov o nacionalni varnosti

Organi kazenskega pregona so še naprej izvajali aretacije iz razlogov nacionalne varnosti. Po podatkih varnostnega urada je bilo do 31. decembra 2022 na podlagi ZNV aretiranih 236 oseb¹⁰. Oblasti so vložile obtožnico proti 145 posameznikom in petim podjetjem. Stopnja obsodb je 100-odstotna. Najvišja zagrožena kazen v skladu z ZNV je kazen dosmrtnega zapora.

Izvajati se je začela ekstrateritorialna razsežnost ZNV. Od februarja so ponudniki internetnih storitev blokirali spletišče skupine za človekove pravice Hong Kong Watch s sedežem v Združenem kraljestvu. Naslednji mesec je Hong Kong Watch postala prva skupina zunaj Hongkonga, ki je prejela opozorilo policije za nacionalno varnost. Oktobra do spletišča skupine za človekove pravice Hong Kong Democracy Council s sedežem v ZDA ni bilo več mogoče dostopati iz Hongkonga.

Opozorila oblasti so prejeli tudi člani civilne družbe v tujini. Aprila je nekdanji zakonodajalec v izgnanstvu prejel sklep o prepovedi razpolaganja s premoženjem, ki je njemu in več družinskim članom prepovedalo razpolaganje s premoženjem v mestu. Poročali so o aktivistki v izgnanstvu, ki je bila opozorjena, da jo lahko po vrnitvi v Hongkong aretirajo, člane njene družine pa je policija poklicala na zaslišanje¹¹.

Osem javno financiranih univerz je napovedalo, da nameravajo uvesti študijske programe nacionalne varnosti. Srednje in osnovne šole so prejele smernice za odstranitev publikacij, ki bi lahko pomenile kršitev ZNV. Neka srednja šola je začasno izključila 14 dijakov, ki se niso udeležili slovesnosti ob dvigu zastave¹². Tuji učitelji angleščine, ki jim je angleščina materni jezik in so delali v javnih šolah, so morali podpisati izjavo o spoštovanju temeljnega zakona.

Zakon iz kolonialnega obdobja o prepovedi nagovarjanja k uporabi, ki se do marca 2020 ni uporabljal, se je v letu 2022 uporabljal redno. Približno petina aretacij, ki jih izvedla policija za nacionalno varnost, je bila izvedena na podlagi tega zakona. Na podlagi tega zakona je bil 1. novembra aretiran državljani EU. Pozneje so oblasti trdile, da je bil ta moški kitajski državljani in da mu zato ni bila omogočena konzularna pomoč.

Obsežno se je uporabljal odlok iz leta 2021 o zasebnosti osebnih podatkov, znan kot zakon o boju proti razkritju zasebnih informacij. Komisarka za osebne

¹⁰ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202302/14/P2023021400644.htm>

¹¹ <https://www.rfa.org/cantonese/news/htm/hk-relative-11222022024155.html>

¹² <https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195744/School-suspends-14-students-for-%E2%80%98disrespectful-behavior%E2%80%99-during-national-anthem-and-flag-raising-ceremony>

podatke je razkrila, da je njen urad od začetka veljavnosti zakona oktobra 2021 izdal več kot 770 „obvestil o prenehanju“ 14 platformam družbenih medijev, s katerimi je zahteval odstranitev približno 3 900 sporočil¹³.

Uvedba napovedane zakonodaje o nacionalni varnosti v skladu s členom 23 temeljnega zakona je bila odložena. Poleg štirih kaznivih dejanj iz ZNV naj bi se z zakonodajo na podlagi člena 23 prepovedali izdaja, nagovarjanje k uporabi, kraja državnih skrivnosti, tuje politične organizacije ali organi, ki izvajajo politične dejavnosti, ter politične organizacije ali organi Hongkonga, ki vzpostavljajo vezi s tujimi političnimi organizacijami ali organi.

Sodni postopki

Nadaljevali so se sodni postopki na podlagi ZNV.

Množično **sojenje 47** poslancem in aktivistom, ki so sodelovali na predhodnih volitvah leta 2020, je zadeva na podlagi ZNV z največjim številom obtožencev doslej. Uradno sojenje na visokem sodišču, ki je načrtovano za začetek leta 2023, bi lahko trajalo več mesecev. Tožilec je 47 poslancev in aktivistov obtožil „zarote pri načrtovanju prevrata“ na podlagi ZNV; grozi jim kazen dosmrtnega zapor. Ker je sodišče marca 2021 večini obtoženih zavrnilo varščino, so mnogi od njih od januarja 2021 v priporu, nekateri v samici. Tisti, ki so bili izpuščeni na prostost ob plačilu varščine, morajo spoštovati stroge pogoje, vključno s prepovedjo komuniciranja z mediji ali diplomati. Januarja oziroma marca je sodišče preklicalo varščino dvema obtožencema, potem ko je ugotovilo, da bi lahko njune objave na družbenih omrežjih ogrozile nacionalno varnost. Sekretar za pravosodje je obljubil, da bo rešil problem zamud pri pregonu v zadevi. Avgusta je sekretar za pravosodje odredil, naj zadevo v skladu z ZNV obravnava senat treh imenovanih sodnikov, namesto da bi odobril sojenje pred poroto, pri čemer se je skliceval na vpletenost tujih elementov ter osebno varnost porotnikov in njihovih družinskih članov.

Leta 2022 se je začela faza sojenja v dveh zadevah proti **Hongkonškemu zavezništvu v podporo domoljubnim demokratičnim gibanjem Kitajske** (v nadaljnjem besedilu: Zavezništvo). Skupina je organizirala vsakoletno slovesnost s prižiganjem sveč v spomin na zatrtje demonstracij na Trgu nebeškega miru. Nekdanja podpredsednica Zavezništva Chow Hang-tung je od septembra 2021 v zaporu. V enem od primerov je tožilec Zavezništvo in njegove osrednje člane (Chow Hang-tung, Lee Cheuk-yan in Albert Ho) obtožil spodbujanja k prevratu, za kar je zagrožena najvišja kazen dosmrtnega zapor.

¹³ <https://hongkongfp.com/2022/06/14/hong-kong-watchdog-told-14-social-media-sites-to-remove-3900-doxxing-items-in-8-months/>

Zadevo obravnava višje sodišče, ki še ni dokončno potrdilo časovni razpored obravnave. Vsi trije obtoženci so se izrekli za nedolžne. Ena od obtoženih, Chow Hang-tung, ki se brani sama, je avgusta 2022 dobila pravno bitko za odpravo omejitev poročanja¹⁴.

V drugem primeru je tožilec Zavezništvo obtožil, da ni upoštevalo zahteve po posredovanju informacij, ki jo je avgusta 2021 izdala policija za nacionalno varnost. Tožilec je med obravnavo skupino obtožil, da je „tuj agent“, vendar ni želel navesti, za katero državo ali tuji subjekt gre. Tožilec je prikril velik del informacij, s čimer je trem nekdanjim članom stalnega odbora Zavezništva onemogočil, da bi se na sodišču zagovarjali in navzkrižno zaslišali priče. Sodnik je Chow Hang-tung prepovedal, da bi nasilno zatrtje leta 1989 označila za „poboj na Trgu nebeškega miru“. Najvišja zagrožena kazen je šestmesečna zaporna kazen.

Visoko sodišče je 14. decembra Chow Hang-tung oprostilo obtožbe o spodbujanju k nedovoljenemu zbiranju (tih protest leta 2021 v spomin na dogodke na Trgu nebeškega miru) in preklicalo 15-mesečno zaporno kazen, ki ji je bila izrečena januarja 2021.

V zadevi na podlagi ZNV o nagovarjanju k uporabi, v kateri je bil eden obtožencev medijski tajkun **Jimmy Lai**, je šest nekdanjih novinarjev časopisa Apple Daily priznalo krivdo, Jimmy Lai in tri podjetja, povezana s časopisom Apple Daily, pa so se izrekli za nedolžne. Tožilec jih je obtožil „zarote, s katero naj bi načrtovali sodelovanje s tujo državo ali zunanjimi elementi, da bi ogrozili nacionalno varnost“ in „zarote za tiskanje, objavljane, prodajo, ponujanje v prodajo, distribucijo, prikazovanje in/ali razmnoževanje uporniških publikacij“. Najvišja zagrožena kazen je kazen dosmrtnega zapora.

Potem ko je sodišče zadnje stopnje odločilo, da Jimmy Lai lahko najame tujega odvetnika, ki ga bo zagovarjal na sodišču, je glavni upravitelj John Lee stalni odbor nacionalnega ljudskega kongresa pozval k razlagi ZNV, da bi ugotovili, ali bi najem tujega odvetnika lahko bil v nasprotju s „ciljem“ in „zakonodajnim namenom“ zakona. Stalni odbor nacionalnega ljudskega kongresa je 30. decembra sprejel razlago členov 14 in 47 ZNV, v kateri je navedel, da lahko v zadevah nacionalne varnosti glavni upravitelj in odbor za varovanje nacionalne varnosti odločita, ali lahko obtoženec najame odvetnike iz čezmorskih dežel¹⁵. To je bilo prvič, da je stalni odbor nacionalnega ljudskega kongresa razlagal ZNV. Ne glede na specifični primer Jimmyja Laija se s to

¹⁴ Hongkonški odlok o sodniški službi prepoveduje poročanje o postopkih izročitve, vendar lahko sodnik na zahtevo obtoženca prepoved prekliče.

¹⁵ http://www.news.cn/2022-12/30/c_1129245755.htm

razlago ZNV glavnemu upravitelju in odboru za varovanje nacionalne varnosti dajejo pooblastila za sprejemanje odločitev o posameznih sodnih postopkih, ne da bi bilo mogoče te odločitve izpodbijati s sodnim nadzorom. To bi lahko ogrozilo neodvisnost sodstva in s tem vplivalo na zaupanje v pravno državo. Sojenje Jimmyju Laiju je bilo preloženo na 25. september 2023, saj vlada po odločitvi stalnega odbora nacionalnega ljudskega kongresa spreminja odlok o delavcih v pravni stroki.

V ločeni zadevi je okrožno sodišče odločilo, da je Jimmy Lai kršil pogoje najema sedeža svoje medijske družbe, ker je prikrival, da na isti lokaciji deluje tudi svetovalno podjetje¹⁶. Sodnik je Jimmyja Laija obsodil na pet let in devet mesecev zaporne kazni ter mu naložil globo v višini 2 milijona HKD (241 570 EUR)¹⁷.

V zadevi **Sklad za humanitarno pomoč 612** (v nadaljnjem besedilu: Sklad) so bili obtoženi nekdanja poslanka Cyd Ho, pevka Denise Ho, znanstvenik Hui Po-keung, odvetnica Margaret Ng, 92-letni kardinal Joseph Zen in tajnik Sklada Sze Ching-wee. Aretirani so bili med 10. in 12. majem. Hui je ob aretaciji zapuščal mesto, saj bi moral začeti predavati na univerzi v EU.

Sklad, ustanovljen junija 2019, je zagotavljal finančno pomoč tistim, ki so bili med protesti leta 2019 poškodovani ali aretirani. Delovati je prenehal oktobra 2021, potem ko je policija za nacionalno varnost navedla, da je bila zoper njega uvedena preiskava. Vatikan je izjavil, da „izjemno pozorno spremlja, kako se bo zadeva razvijala“¹⁸. Sodišče je razsodilo, da upravitelji Sklada niso zaprosili za registracijo ali izvzetje iz nje v določenem roku, kar je kaznivo dejanje, za katerega je določena najvišja kazen v višini 10 000 HKD (1 269 EUR). Vsem petim upraviteljem je bila naložena globa v višini 4 000 HKD (490 EUR), tajnik pa je moral plačati 2 500 HKD (305 EUR). Vseh pet upraviteljev je vložilo pritožbo.

Zavezništvu **Spark Alliance**, še eni platformi, ki je med protesti leta 2019 zagotavljala finančno pomoč, so bila odvzeta sredstva. Visoko sodišče je odobrilo zaseg „premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem“ v višini 70 milijonov HKD (8,89 milijona EUR). Policija je aretirane obtožila, da so sredstva uporabili za druge namene, kot so zatrjevali¹⁹.

¹⁶ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349_2021_files/DCCC000349_2021ES.htm

¹⁷ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349A_2021_files/DCCC000349A_2021ES.htm

¹⁸ <https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2022-05/cardinal-zen-arrested-in-hong-kong-holy-see-expresses-concern.html>

¹⁹ [https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK\\$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters](https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters)

V tem letu so bili na podlagi ZNV prvič **obsojeni tudi mladoletniki**, zaradi česar je „zaskrbljen“ Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice²⁰. Oktobra je sodišče štiri najstnike, stare od 16 do 19 let, obsodilo na do triletno zaporno kazen v ustanovi za izvrševanje kazenskih sankcij. Vsi štirje so priznali krivdo, da so sodelovali v spodbujanju k prevratu.

Predsednik vrhovnega sodišča Združenega kraljestva lord Reed in njegov kolega lord Hodge sta 30. marca podala odstopno izjavo kot nestalna sodnika sodišča zadnje stopnje v Hongkongu. Lord Reed je izjavil, da sodniki vrhovnega sodišča ne morejo še naprej soditi v Hongkongu, ne da bi vzbujali vtis, da podpirajo oblast, ki se je oddaljila od vrednot politične svobode in svobode izražanja, ki so jima sodniki vrhovnega sodišča globoko zavezani. Deset sodnikov iz tujine je bilo še naprej članov sodišča zadnje stopnje. Vsi so se upokojili s svojih uradnih položajev.

Mednarodni odzivi

Visoka komisarka ZN za človekove pravice Michelle Bachelet je 28. maja podala izjavo po uradnem obisku na Kitajskem. Vlado je pozvala, naj „neguje in ne duši“ izjemnega potenciala civilne družbe in članov akademske skupnosti v Hongkongu za spodbujanje človekovih pravic na PUO in zunaj njega. Izrazila je zaskrbljenost zaradi aretacij odvetnikov, aktivistov, novinarjev in drugih oseb na podlagi ZNV²¹.

Odbor Združenih narodov za človekove pravice je julija v svojem četrtem rednem pregledu na podlagi Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah v Hongkongu pozval Hongkong, naj „razveljavi veljavni zakon o nacionalni varnosti in se do razveljavitve vzdrži njegove uporabe“. Poudaril je pomisleke glede nejasnosti pojma „nacionalna varnost“ in možnosti prenosa zadev iz Hongkonga na celinsko Kitajsko (ki ni država pogodbenica Pakta) zaradi preiskave, pregona, sojenja in izvršitve kazni. Poleg tega je oblasti pozval, naj razveljavijo pravila o nagovarjanju k uporabi ter se vzdržijo uporabe ZNV za zatiranje izražanja kritičnih in nasprotnih mnenj. V zvezi z možnostjo sprejetja nove zakonodaje o nacionalni varnosti v skladu s členom 23 temeljnega zakona je odbor Hongkong pozval, naj zagotovi, da bo zakonodajni postopek „vključujoč in pregleden ter bo omogočal svobodno, odprto in smiselno udeležbo civilne družbe in javnosti“.

Pravice, svoboščine in enake možnosti

²⁰ <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2022/10/alarm-sentencing-under-national-security-law>

²¹ <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/05/statement-un-high-commissioner-human-rights-michelle-bachelet-after-official>

ZNV je negativno vplival na ključne dele pravne skupnosti. Več odvetnikov, ki so znani kot zagovorniki človekovih pravic, vključno z nekdanjim predsednikom **odvetniške zbornice**, je zapustilo Hongkong, ker so prejeli poziv na sestanek s policijo za nacionalno varnost ali ker so bili izpostavljeni v propekinških medijih. Glavna upraviteljica Carrie Lam je marca za predsednika odvetniške zbornice imenovala kandidata, ki ga je predlagala komisija za priporočila o imenovanju pravosodnih delavcev, namesto bolj kritičnega kandidata, ki ga je predlagala odvetniška zbornica. Manj kritični kandidati so bili izvoljeni v upravni svet **pravniškega združenja**, nekdanj glasnega hongkonškega organa odvetnikov, ki vladi izdaja pravna priporočila. Ugledni odvetnik za človekove pravice je izgubil sedež v tem organu.

Vse bolj ogrožena je **svoboda zbiranja**. Organizatorji shodov morajo od policije pridobiti „izjavo o nenasprotovanju“, če se jih udeleži več kot 50 oseb. Za demonstracije je ta prag določen pri 30 osebah. Od leta 2020 so zaradi COVID-19 prepovedana zbiranja več kot štirih, včasih tudi dveh oseb. Marca je bilo nekaj posameznikov, ki so se udeležili manjšega protesta ob prvem mesecu ruske vojne agresije proti Ukrajini, kaznovanih zaradi zbiranja v skupinah več kot dveh oseb. Že tretjič zapored ni bilo mogoče izvesti vsakoletne spominske slovesnosti ob obletnici poboja na Trgu nebeškega miru. Policisti so zaprli park in aretirali šest ljudi.

Akademsko svoboda je pod pritiskom, saj so nekateri mediji izpostavili člane akademske skupnosti in kritizirali njihovo raziskovalno delo na podlagi njihovih domnevnih političnih stališč, zaradi česar so morali nekateri od njih zapustiti svoj položaj. V enem primeru je vlada zavrnila prošnjo tujega raziskovalca za izdajo vizuma, pri čemer nista bila niti znanstvenik niti šola uradno obveščena o razlogih za zavrnitev. Znanstveniki s področja političnih ved so se odločili, da odložijo občutljive raziskave. Več univerz je zaprlo svoje oddelke za politologijo, številni predmeti o človekovih pravicah pa niso več vključeni v učne načrte. Število študentov in raziskovalcev iz EU v Hongkongu se je zmanjšalo.

Svoboda združevanja in ustanavljanja sindikatov je postala bolj omejena. Od septembra morajo sindikati podpisati zavezo, da ne bodo ogrožali nacionalne varnosti. Zakonodajni svet je odobril ustanovitev posebnega delovnega mesta glavnega uradnika za delo v upravi za delo, da bi se okrepila ureditev sindikatov. Naloge tega delovnega mesta vključujejo spremembo odloka o sindikatih, da se osebam, ki so bile obsojene zaradi kaznivih dejanj v

zvezi z nacionalno varnostjo, prepove, da postanejo uradniki sindikatov, in izvajanje načrtov za izobraževanje sindikatov o nacionalni varnosti²².

Hongkonška organizacija za spremljanje pravic delavcev je poročala, da je bilo razpuščenih vsaj 62 sindikatov, 11 organizatorjev sindikatov pa je bilo aretiranih ali obtoženih²³.

Hongkonško novinarsko združenje (HKJA), največja novinarska skupina po številu članov, je od registra sindikatov v okviru uprave za delo prejelo pisno zahtevo za pojasnilo svojega delovanja. Zato je spremenilo svoja notranja pravila, da bi olajšalo svojo razpustitev.

Svoboda tiska je bila še naprej pod pritiskom: glede na letno raziskavo združenja HKJA je bila ocena svobode tiska, ki predstavlja stališča medijskih delavcev, 26,2, kar je manj kot leta 2021, ko je bila 32,1, kar je največji padec, odkar je združenje začelo izračunavati indeks²⁴. Glede na lestvico organizacije Novinarji brez meja je svoboda tiska v Hongkongu padla na rekordno nizko raven, in sicer za 68 mest na 148. mesto med 180 državami²⁵.

Predsednik združenja HKJA je bil obtožen, da je med poročanjem s terena oviral policijo in povzročal javni nered. Če bo obsojen, mu grozi zaporna kazen do dveh let. Aprila je policija za nacionalno varnost na podlagi zakona o prepovedi nagovarjanja k uporabi aretirala novinarskega veterana, ki je bil obtožen načrtovanja objave uporniškega gradiva.

Delovati je prenehalo več neodvisnih medijskih hiš. Januarja je zaradi zaskrbljenosti za varnost zaposlenih prenehala delovati časopisna hiša Citizen News. Junija je prenehala delovati preiskovalna novinarska agencija Factwire. Poleg kantonskih programov Radio Free Asia so prenehale delovati tudi novinarske hiše Mad Dog Daily, Dare Media HK in Polymer.

Klub tujih dopisnikov je odpovedal podelitev letnih novinarskih nagrad za človekove pravice, pri čemer se je skliceval na „pravne omejitve“. Od leta 2023 bo nagrado organizirala državna univerza v Arizoni.

Povečala se je samocenzura: televizijski kanal se je opravičil, potem ko je prejel pritožbe, da je njegov novinar „spodbujal sovraštvo“. Novinar je vladnim

²² <https://www.legco.gov.hk/en/legco-business/committees/financial-proposals-results.html?2022&20220708>

²³ <https://hklabourrights.org/advocacy/hong-kong-trade-union-movement-under-the-national-security-law-two-years-into-the-authoritarian-rule/>

²⁴ <https://hongkongfp.com/2022/09/24/shrinking-news-industry-hong-kong-press-freedom-index-sinks-to-new-low-as-media-outlets-disappear/>

²⁵ <https://rsf.org/en/country/hong-kong>

uradnikom postavil vprašanja o postopku obravnave pritožb zoper zdravstvene delavce s celine, ki so prišli v Hongkong, da bi pomagali pri obvladovanju pandemije²⁶.

Visoko sodišče je s sodbo policistom dovolilo dostop do novinarskega gradiva, shranjenega v pametnih telefonih obdolženca v zadevi na podlagi ZNV. Sodnik je odločil, da potreba po obravnavi kaznivih dejanj v javnem interesu prevlada nad novinarskim privilegijem²⁷.

Visoko sodišče je potrdilo obsodbo novinarja, ki je informacije, pridobljene iz javnega registra, uporabil za preiskovalno zgodbo o družbenih nemirih leta 2019. Sodišče zadnje stopnje naj bi zadevo obravnavalo januarja 2023.

Vlada je izbrala novinarje, ki so poročali o slovesnosti 1. julija, ko je pred predsednikom Ši Džinpingom zaprisegel novi glavni upravitelj. Urad za informacijske storitve je zavrnil zahteve za akreditacijo najmanj 13 novinarjev iz devetih lokalnih in mednarodnih medijev.

Medijski delavci so doživljali pritiske, saj so vladni uradniki pisali lokalnim in tujim medijskim organizacijam, da bi diskreditirali medijska poročila, ki naj bi bila kritična do oblasti²⁸.

Februarja je Koalicija za svobodo medijev, ki jo sestavljajo ZDA, Združeno kraljestvo in 19 drugih držav, obsodila hongkonške in kitajske oblasti zaradi spodbujanja svobode tiska²⁹.

Zakon o prepovedi nagovarjanja k uporabi dodatno vpliva na **svobodo govora**, saj so bili na njegovi podlagi aretirani uporabniki interneta zaradi komentarjev, objavljenih na družbenih medijih in internetnih forumih. V enem primeru je policija zaradi spodbujanja k uporabi aretirala štiri osebe, ki so upravljale forum družbenega medija, na katerem so javni uslužbenci anonimno izražali svoja mnenja. Policija je vložila obtožnico proti vsaj eni osebi. Izginile so tudi druge podobne spletne strani³⁰.

Junija sta bili dve ženski zaprti za šest oziroma sedem mesecev zaradi objav na družbenih omrežjih, v katerih sta nasprotovali cepivom proti COVID-19 in

²⁶ <https://www.rfa.org/english/news/china/hongkong-media-03182022083215.html>

²⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148078&QS=%2B%7C%28CACV356%2F2022%29&TP=JU

²⁸ <https://www.brandhk.gov.hk/en/media-centre#clarifications>

²⁹ <https://hk.usconsulate.gov/n-2022020801/>

³⁰ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/4/244475/Four-civil-servants-held-for-social-media-'sedition'>

protiepidemičnim predpisom³¹. Novembra je bil avtističen moški obsojen na 12-mesečno zaporno kazen zaradi napeljevanja drugih k udeležbi na nezakonitem zborovanju in izvedbe dejanja z namenom upora³².

Pet članov izvršnega odbora splošnega sindikata govornih terapevtov Hongkonga je bilo na podlagi zakona o prepovedi nagovarjanja k uporabi obsojenih na 19-mesečno zaporno kazen zaradi „načrtovanja tiskanja, objavljanja, distribucije ali prikazovanja uporniških publikacij“³³. V skladu s sodbo so ilustrirane knjige, ki so jih izdali obtoženci, „dejansko pomenile pranje možganov otrokom, starim štiri leta in več“³⁴. Organizacija Human Rights Watch je dejala, da je hongkonška vlada „v svoj pravni arzenal zakon o prepovedi nagovarjanja k uporabi morda vključila zato, da bi kaznovala manjše kršitve na področju izražanja“³⁵.

Dva nekdanja urednika razpuščene medijske hiše Stand News sta bila skupaj z družbo Best Pencil, ki je bila matična družba medijske hiše Stand News, obtožena nagovarjanja k uporabi. Sodišče je odločilo, da je bilo pošteno sojenje mogoče, čeprav tožilci niso predali vseh dokazov, zbranih med preiskavo³⁶.

LGBTIQ+

Pritožbeno sodišče je zavrnilo zahtevo aktivista **LGBTIQ+** za priznanje istospolnih zakonskih zvez, registriranih v tujini³⁷. Sodišče je navedlo, da bi bilo njihovo priznanje „očitno v nasprotju z namenom pripravljavcev temeljnega zakona“. Zadevo obravnava sodišče zadnje stopnje³⁸.

Sodišče je dvema transspolnima moškima odobrilo tudi pritožbo na sodišče zadnje stopnje zaradi vladne politike, v skladu s katero lahko transspolna oseba v svojem osebni dokumentu spremeni spol šele po popolni operaciji za spremembo spola³⁹. Pritožbeno sodišče je pred tem odločilo v škodo obeh prosilcev⁴⁰.

³¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3183395/taiwanese-drinks-shop-owners-jailed-7-months-over>

³² https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2022/DCCC000354A_2022_files/DCCC000354A_2022ES.htm

³³ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS

³⁴ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS

³⁵ <https://www.hrw.org/news/2022/09/07/hong-kong-childrens-book-authors-convicted-0>

³⁶ <https://hongkongfp.com/2022/12/22/hong-kong-court-rejects-bid-by-former-stand-news-editors-to-terminate-trial/>

³⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=146704&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU

³⁸ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148605&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU

³⁹ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=144139&QS=%2B%7C%28CACV183%2F2019%29&TP=JU

⁴⁰ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/ju/ju_frame.jsp?DIS=142010&currpage=T

Mladostnik s spolno disforijo je julija vložil pritožbo pri komisiji za enake možnosti, v kateri je trdil, da je prepoved dolgih las za dečke v šolah diskriminatorna in v nasprotju z odlokom o prepovedi diskriminacije na podlagi spola⁴¹. Komisija za enake možnosti je septembra organizirala mediacijo med najstnikom in šolo.

Organizatorji Gejevskih iger so se zaradi omejitev potovanj in socialnih omejitev zaradi COVID-19 odločili, da bodo igre leta 2023 gostili skupaj z Mehiko, saj je bil ta dogodek leta 2022 preložen. Parade ponosa ni bilo mogoče organizirati že tretje leto zapored.

Tuji delavci v gospodinjstvu

Omejitve zaradi pandemije so prizadele delavce v gospodinjstvu, diskriminacija pa se je povečala. Poročali so o primerih, ko gospodinjski pomočniki med valovi pandemije niso smeli zapustiti domov delodajalcev⁴² in ko se niso smeli vrniti na domove delodajalcev, saj so se ti bali, da jih bodo gospodinjski pomočniki okužili⁴³. Na splošno se še vedno poroča o primerih zlorabe delavcev v gospodinjstvu.

Septembra so oblasti zvišale plače gospodinjskih pomočnikov⁴⁴, ki so bile dve leti zamrznjene. Izvajali so tudi ukrepe, s katerimi so delavce v gospodinjstvu odvrnili od zamenjave delodajalca, da ne bi mogli „izkoristiti“ pomanjkanja delavcev, ki je nastalo zaradi težav pri vstopu v Hongkong zaradi omejitev zaradi pandemije. Delavci v gospodinjstvu zaradi omejitev niso mogli obiskovati svojih družin v tujini, ob vstopu na hongkonško ozemlje pa so zanje veljali posebni karantenski ukrepi. Poleg tega niso bili vključeni v sheme dodatkov, ki jih je vlada oblikovala za podporo gospodarstvu.

Trgovina z ljudmi

ZDA so julija Hongkong že tretje leto zapored uvrstile na opazovalni seznam 2. stopnje. Navedle so, da Hongkong ne izpolnjuje minimalnih standardov za odpravo trgovine z ljudmi, čeprav si za to „močno prizadeva“. ZDA so pozvale k sprejetju zakonodaje, s katero bodo v celoti kriminalizirane vse oblike trgovine z ljudmi.

⁴¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/society/article/3185931/hong-kong-teen-challenging-school-policy-long-hair-boys>

⁴² <https://theinitium.com/article/20220225-hongkong-domestic-workers-who-caught-the-covid19-virus/>

⁴³ <https://www.scmp.com/yp/discover/news/hong-kong/article/3177657/no-home-away-home-domestic-workers-terminated-after>

⁴⁴ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202209/30/P2022093000326.htm?fontSize=1>

Decembra je vlada poostrila politiko odstranitve prosilcev, ki so vložili prošnjo za zaščito v skladu z načelom nevračanja⁴⁵. Urad za priseljevanje lahko izžene prosilce, ki čakajo na sodno rzsodbo, ko sodišče zavrne njihovo zahtevo za sodni nadzor. Ocenjuje se, da bi lahko bilo takoj odstranjenih 1 200 oseb. Odvetniki za človekove pravice so izrazili obžalovanje, ker ni bilo posvetovanja z nevladnimi organizacijami, skupinami civilne družbe, člani akademske skupnosti, visokim komisarjem Združenih narodov za begunce v Hongkongu in pravniki.

II. Gospodarski razvoj dogodkov

Hongkong je zelo odprto gospodarstvo (blagovna menjava znaša približno 300 % BDP). Je peto največje tržno gospodarstvo na svetu (leta 2021)⁴⁶ in tretje območje za naložbene tokove na svetu (leta 2021). Je sedmi največji vir naložb na svetovni ravni⁴⁷.

Hongkong je še naprej deloval kot neodvisen subjekt pri izvajanju trgovinskih sporazumov, pri čemer je monetarno politiko določal neodvisno od celinske Kitajske ter samostojno sodeloval v številnih mednarodnih organizacijah in multilateralnih organih. Te organizacije vključujejo Projektno skupino za finančno ukrepanje in Svetovno trgovinsko organizacijo. Hongkong je ostal tudi pravna jurisdikcija, ločena od celinske Kitajske, zlasti na področju gospodarske politike. Ohranil je ločeno valuto brez kapitalskih omejitev ter ločene regulativne strukture za nadzor podjetij, ki delujejo na tem ozemlju. Med glavnimi prednostnimi nalogami vlade sta bili vrnitev talentov in podjetij v Hongkong ter krepitev gospodarskega povezovanja s celinsko Kitajsko.

Na področju financ je Hongkong še vedno eden največjih kapitalskih trgov na svetu in je bil še naprej povezan s kitajskim finančnim trgovom.

V skladu s poročilom o naložbah po svetu za leto 2022, ki ga je junija objavila Konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj, je bil Hongkong leta 2021 še naprej **tretje največje območje za neposredne tuje naložbe na svetu**⁴⁸.

⁴⁵ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3202303/new-get-tough-policy-refugee-appeals-against-deportation-orders-comes-force-hong-kong>

⁴⁶ *World Trade Statistical Review 2022* (Statistični pregled svetovne trgovine za leto 2022), Svetovna trgovinska organizacija, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2022_e.htm.

⁴⁷ *World Investment Report 2022* (Poročilo o naložbah po svetu za leto 2022), Konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.

⁴⁸ *World Investment Report 2022 monitoring global and regional investment trends and national and international policy development* (Poročilo o naložbah po svetu za leto 2022, ki spremlja svetovne in regionalne naložbene trende ter razvoj nacionalne in mednarodne politike), Konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj, 9. junij 2022, na voljo na: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2022>.

Vendar so tuja podjetja zmanjšala svojo prisotnost, tuji in lokalni talenti pa so odšli, predvsem zaradi omejitev, povezanih s COVID-19. Posledično se je število prebivalcev junija 2022 zmanjšalo za 121 500 ali medletno za 1,6 % (95 000 zaradi neto odliva rezidentov, 26 500 pa zaradi primerov smrti, ki so presegle število rojstev)⁴⁹.

Hongkonško gospodarstvo je leta 2022 zapadlo v recesijo. Po 6,3-odstotni rasti v letu 2021 se je v prvih devetih mesecih leta 2022 medletno skrčilo za 3,3 %⁵⁰. Finančna industrija ter trgovinska in logistična industrija, ki sta v letu 2021 dosegli dobre rezultate, sta se v letu 2022 srečevale z ovirami. Poleg tega so panoge, odvisne od turizma, zaradi odsotnosti turistov še naprej dosegale rezultate pod pričakovanji. Hongkonško gospodarstvo se **še ni vrnilo na raven iz leta 2018** (raven pred pandemijo in pred protesti leta 2019).

Inflacija je bila še naprej zmerna, indeks cen življenjskih potrebščin pa se je v prvih desetih mesecih leta povečal za 1,9 % na letni ravni⁵¹.

Trg dela je bil stabilen. Brezposelnost je najvišjo raven dosegla aprila, ko je bila 5,4-odstotna, nato pa se je postopno zmanjševala in oktobra 2022 dosegla 3,8 % (kar je bližje 3,9 %, zabeleženih na začetku leta)⁵². V prvih desetih mesecih leta 2022 je bila v povprečju 4,5-odstotna, kar je izboljšanje v primerjavi s 5,2 % leta 2021, vendar nad 3-odstotno stopnjo pred krizo zaradi COVID-19.

Trgovinski in logistični sektor se je skrčil. Ta sektor, ki predstavlja približno 20 % hongkonškega BDP, je prispeval h gospodarskemu okrevanju v letu 2021. BDP iz uvoznih in izvoznih dejavnosti se je v prvi polovici leta 2022 medletno zmanjšal za 6,9 %. To se je zgodilo, ker se je vrednost hongkonške zunanje blagovne menjave v prvih desetih mesecih medletno zmanjšala za 4,0 % na 7,97 bilijona HKD (984 milijard EUR)⁵³. Razmere so se med letom poslabšale, pri čemer se je zunanja trgovina v primerjavi z obdobjem od julija do oktobra medletno zmanjšala za 11,1 %.

⁴⁹ Sporočilo za javnost: *Mid-year population for 2022* (Prebivalstvo sredi leta 2022), 11. avgust 2022, urad za popis prebivalstva in statistiko POU Hongkong, na voljo na: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078.

⁵⁰ *Advance estimates on Gross Domestic Product for third quarter of 2022* (Vnaprejšnje ocene bruto domačega proizvoda za tretje četrtletje leta 2022), november 2022, urad za popis prebivalstva in statistiko Posebnega upravnega območja Hongkong.

⁵¹ Urad za popis prebivalstva in statistiko Posebnega upravnega območja Hongkong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode270.html#section3>.

⁵² Urad za popis prebivalstva in statistiko Posebnega upravnega območja Hongkong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode200.html#section3>.

⁵³ Devizni tečaj iz decembra 2022, 1 EUR = 8,0965 HKD.

Rast **finančne industrije** (23 % hongkonškega BDP), ki je bila glavni dejavnik rasti v preteklih letih, se je v prvi polovici leta 2022 opazno upočasnila in se medletno povečala le za 0,8 %⁵⁴.

Število **prvih javnih ponudb** se je v prvih 11 mesecih zmanjšalo na 69, in sicer s 83 v enakem obdobju leta 2021, znesek, zbran s prvimi javnimi ponodbami, pa se je medletno zmanjšal za 70,6 %, tj. na 87,8 milijarde HKD (10,8 milijarde EUR). Hongkong je bil leta 2021 četrto največje središče za prve javne ponudbe na svetu, pri čemer je bil leta 2020 na drugem mestu, leta 2019 pa na prvem.

Hongkonški indeks Hang Seng je od začetka leta izgubil 15,8 % svoje vrednosti (na dan 13. decembra), **tržna vrednost** hongkonške borze pa se je zmanjšala za 21,4 % na 33,3 bilijona HKD (4,1 bilijona EUR). Ob koncu septembra 2022 je bil Hongkong sedmi največji trg lastniških vrednostnih papirjev na svetu in četrti največji trg lastniških vrednostnih papirjev v Aziji po vrednosti trga ter največje offshore poslovno vozlišče za renminbi. Povprečni dnevni promet na trgu se je v prvih enajstih mesecih medletno zmanjšal za 27,7 % na 124 milijard HKD (15,3 milijarde EUR)⁵⁵.

Zmanjšanje tržne vrednosti in števila prvih javnih ponudb je bilo posledica kombinacije svetovnih in regionalnih ovir. Te so vključevale: (i) naraščajočo inflacijo in zaostrovanje monetarnih politik; (ii) oslabitev svetovnega gospodarstva in geopolitične napetosti ter (iii) zaskrbljenost zaradi kitajskega gospodarstva in „dinamične politike ničelne stopnje COVID-19“, zlasti ker v kapitalizaciji hongkonškega delniškega trga prevladujejo podjetja iz celinske Kitajske.

Panoge, ki so odvisne od turističnih izdatkov (prodaja na drobno, hrana in pijača, prevoz, potovanja, gostinstvo in hotelirstvo), so še vedno dosegale rezultate pod pričakovanji, saj sprostitev omejitev potovanj proti koncu leta ni privedla do znatnega povečanja turističnih tokov. Hongkong je v prvih desetih mesecih leta 2022 sprejel le 330 223 obiskovalcev⁵⁶, kar je manj kot 1 % od 65 milijonov obiskovalcev v letu 2018 (78 % jih je bilo iz celinske Kitajske, kar

⁵⁴ *Chain volume measures of GDP by economic activity - in chained (2019) dollars* (Verižno merjenje obsega BDP po gospodarski dejavnosti – v verižnih dolarjih (2019)), urad za popis prebivalstva in statistiko POU Hongkong, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501.

⁵⁵ Poročilo MDS. *Detailed Assessment of Observance on Principles for Financial market Infrastructures for the People's Republic of China–Hong Kong Special Administrative Region* (Podrobna ocena spoštovanja načel za infrastrukture finančnih trgov za posebno upravno območje Ljudske republike – Hongkonga), poročilo o posameznih državah št. 21/122, 15. junij 2021, na voljo na: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2021/06/15/Peoples-Republic-of-ChinaHong-Kong-Special-Administrative-Region-Financial-Sector-460761>.

⁵⁶ Prihodi obiskovalcev v Hongkong, Hongkonška turistična organizacija, na voljo na: https://partnernet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html.

je po ocenah predstavljalo 40 % prodaje na drobno v mestu). V prvi polovici leta 2022 se je BDP iz **industrije nastanitvenih in gostinskih storitev ter prodaje na debelo in drobno** medletno zmanjšal za 16,7 % oziroma 7,1 %. Njun prispevek k BDP je predstavljal le 46 % oziroma 41 % ravni, zabeležene v prvi polovici leta 2018. V prvih desetih mesecih leta 2022 se je prodaja na drobno medletno zmanjšala za 0,7 % na 286,8 milijarde HKD (35,4 milijarde EUR). V prvih devetih mesecih se je število računov v restavracijah medletno zmanjšalo za 9,2 % na 61,3 milijarde HKD (7,6 milijarde EUR). Obe vrednosti sta bili približno 30 % nižji od ravni, zabeležene v letu 2018. Stopnja zasedenosti hotelskih sob je bila zaradi obvezne karantene 65-odstotna (v primerjavi z 61 % leta 2021 in 91 % leta 2018).

Tudi **letalski promet** in povezane panoge so se soočale z zahtevnim okoljem. Število letov na mednarodnem letališču v Hongkongu se je v prvih desetih mesecih medletno zmanjšalo za 5,3 % na le 30 % ravni iz leta 2018. Število potnikov se je povečalo na 3 milijone (z 1 milijona v prvih desetih mesecih leta 2021), vendar je to predstavljalo le 5 % od 61,8 milijona potnikov, zabeleženih v letu 2018. Obseg zračnega tovornega prometa se je v tem obdobju medletno zmanjšal za 14 % na 84 % ravni iz leta 2018. Čeprav je bil mehanizem začasne prekinitve letov pozneje v leta 2022 odpravljen, je bilo zaradi veljavnih omejitev za letalsko osebje oteženo povečanje števila letov.

Gradbeništvo je v prvi polovici leta zabeležilo 5,3-odstotno povečanje BDP, vendar se je **poslovanje z nepremičninami** v istem obdobju zmanjšalo za 6,8 %. Cene nepremičnin in najemnine so se v prvih devetih mesecih znižale, vendar je bil Hongkong še naprej eno najdražjih mest na svetu⁵⁷.

Hongkonški monetarni organ (HKMA) je večkrat posredoval v podporo hongkonškemu dolarju ob naraščajočih obrestnih merah v ZDA in apreciaciji ameriškega dolarja. Cilj je bil zagotoviti, da menjalni tečaj valute ne bi padel pod dno 7,85 HKD razpona 7,75–7,85 HKD za 1 USD v okviru povezanega sistema deviznih tečajev (Linked Exchange Rate System – LERS) PUO. Organ HKMA je v letu 2022 zvišal hongkonško izhodiščno obrestno mero, in sicer z 0,50 % na začetku leta na 4,25 % (konec novembra). HKMA je uporabila tudi devizne rezerve PUO, ki so se zmanjšale s 497 milijard USD na začetku leta na 423 milijard USD konec novembra.

⁵⁷ Glede na študijo The Economist z naslovom *Worldwide Cost of Living 2022* (Življenjski stroški po svetu v letu 2022), ki je na voljo na spletni strani: <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/30/the-worlds-most-and-least-expensive-cities>.

Poslovno okolje

Politike v zvezi s COVID-19 so bile med letom glavna skrb poslovne skupnosti. **Politično dogajanje** je negativno vplivalo tudi na poslovno ozračje. Vključevalo je tveganja za svobodo obveščanja, izvajanje ZNV, zasebnost podatkov in sankcije.

Poslovna skupnost se je zavzemala za načrt za popolno odpravo omejitev, povezanih s COVID-19. Omejitve, vključno z obveznim testiranjem in tveganjem karantene v primeru pozitivnega testa, so še vedno ovira za vrnitev talentov in turistov. Zaradi delnega ponovnega odprtja se je zmanjšala konkurenčnost Hongkonga kot lokacije za vzpostavitev regionalnega sedeža. Razmere so se še poslabšale zaradi omejitev na celinski Kitajski (vključno z zahtevami po karanteni za potnike, ki pridejo iz Hongkonga), ki so vplivale na vlogo Hongkonga kot vstopne točke za podjetja. Kljub septembrski ublažitvi karantenskih ukrepov so prihodi obiskovalcev oktobra dosegli le 2,5 % ravni pred pandemijo COVID-19 (oktober 2019), kar je oviralo popolno okrevanje.

Letna raziskava o tujih podjetjih v Hongkongu⁵⁸ je pokazala, da se je do 1. junija 2022 **število tujih podjetij** (brez podjetij iz celinske Kitajske) še naprej zmanjševalo, in sicer za 5,2 % v primerjavi z junijem 2019 (raven pred pandemijo COVID-19) in za 1,5 % v primerjavi z junijem 2021. Bolj izrazito se je zmanjšalo število regionalnih sedežev tujih družb (za 12,5 % od junija 2019 in za 3,7 % od junija 2021). Te številke so potrdile sprva nepotrjene dokaze, da so podjetja zmanjšala svoje dejavnosti ali se preselile v druga mesta. Medtem ko se je število nekitajskih tujih podjetij v raziskavi zmanjšalo, pa se je število podjetij iz celinske Kitajske v Hongkongu od junija 2019 povečalo za 17,5 %.

V zadnjih dveh letih se je **lokalna delovna sila zmanjšala** za 140 000 (od oktobra 2022)⁵⁹ zaradi izseljevanja in odhoda tujih delavcev iz mesta.

Glavni upravitelj John Lee je 19. oktobra 2022 v svojem letnem **političnem nagovoru** predlagal politike za podporo gospodarstvu in njegov razvoj. Da bi se Hongkong še naprej razvijal kot vozlišče za inovacije in tehnologijo, je John Lee napovedal, da bo v petih letih privabil naložbe v inovacije in tehnologijo v vrednosti 10 milijard HKD (1,2 milijarde EUR). Razširila se bo inovacijska in tehnološka infrastruktura v PUO, pri čemer bo 10 milijard HKD

⁵⁸ Poročilo z naslovom *2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong* (Poročilo o letni raziskavi o podjetjih v Hongkongu z matičnimi družbami s sedežem zunaj Hongkonga za leto 2022), urad za popis prebivalstva in statistiko PUO Hongkong,

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>.

⁵⁹ Politični nagovor glavnega upravitelja za leto 2022, oktober 2022, na voljo na:

<https://www.policyaddress.gov.hk/2022/en/policy.html>.

(1,2 milijarde EUR) namenjenih za podporo komercializaciji raziskav in razvoja na hongkonških univerzah. Spodbujala se bo tudi proizvodnja visoke vrednosti. Položaj Hongkonga kot trgovinskega in logističnega vozlišča bo podprt z osredotočenostjo na pomorske storitve in logistiko z visoko dodano vrednostjo, intermodalni prevoz ter olajšanje kopenskih in čezmejnih tokov s celino. Dejavnosti na letališču, ki je v tem letu začelo uporabljati tretjo vzletno-pristajalno stezo, bodo optimizirane. V zvezi s konkurenčnostjo Hongkonga kot finančnega središča so napovedani ukrepi vključevali izboljšanje južnega dela sheme Bond Connect⁶⁰, krepitev vloge Hongkonga kot največjega svetovnega poslovnega središča za kitajski juan in podporo zavarovalništvu ter sektorju upravljanja sredstev in premoženja (vključno z oprostitvijo davkov za privabljanje več upravljavcev družinskega premoženja v Hongkong). Druge prednostne naloge vključujejo razvoj Hongkonga kot središča za intelektualno lastnino in trgovinsko arbitražo.

Severna metropola, razvojno območje, ki bo vključevalo stanovanjske četrti ter središče za inovacije in tehnologijo ter ki se nahaja na meji s celinsko Kitajsko, bo prispevala k povezovanju Hongkonga s Šendženom in širšim zalivskim območjem. Začela so se infrastrukturna dela za **severno metropolo**. Nova soseka bo vključevala prvo „območje dvojnega dostopa“ med celinsko Kitajsko in Hongkongom. Prispevala bo k prenosu gospodarskega in upravnega težišča mesta na sever, medtem ko bo južni del mesta osredotočen na turizem in pristočasne dejavnosti. Okoljevarstvene organizacije so opozorile, da bi lahko razvoj vplival na naravne rezervate in parke za ohranjanje mokrišč, ki so pomembni za ublažitev vpliva podnebnih sprememb.

Kar zadeva **zeleno financiranje**, je Hongkong med letom izdal dodatne zelene obveznice v okviru vladnega programa zelenih obveznic, ki se je začel izvajati leta 2018. Cilj je spodbujati lokalni trg zelenih obveznic in hkrati pospeševati cilj mesta glede ogljične nevtralnosti. Poleg tega je borza uvedla prostovoljno platformo za trgovanje z ogljikom.

Hongkong je 31. oktobra predstavil strategijo za **virtualna sredstva**⁶¹, ki po mnenju mnogih pomeni napredek k sprejetju ugodnejšega stališča do virtualnih sredstev in kriptovalut. Vzpostavljen je bil režim licenciranja za ponudnike storitev v zvezi z virtualnimi sredstvi, omogočene bodo maloprodajne transakcije, spodbujale pa se bodo tudi izmenjave virtualnih sredstev, da se vzpostavi njihova prisotnost v Hongkongu.

⁶⁰ Shema Bond Connect (kot nekatere druge sheme povezovanja) vlagateljem omogoča trgovanje na trgu obveznic celinske Kitajske prek Hongkonga (proti severu), vlagateljem iz celinske Kitajske pa trgovanje v Hongkongu (proti jugu).

⁶¹ Izjava o politiki: *Development of Virtual Assets in Hong Kong* (Razvoj virtualnih sredstev v Hongkongu), urad za finančne storitve in državno blagajno Hongkonga, vlada Posebnega upravnega območja Hongkong, na voljo na:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202210/31/P2022103000454.htm>.

Državna podpora in fiskalni položaj

Hongkong naj bi v proračunskem letu 2022–2023 (ki se je končalo marca 2023) zaradi večje porabe in šibkega gospodarstva **zabeležil fiskalni primanjkljaj**. V proračunu za obdobje 2022–2023 je bilo več kot 170 milijard HKD (21 milijard EUR) predvidenih za ukrepe v zvezi s COVID-19⁶², kot so gradnja zmogljivosti za osamitev, prizadevanja za obvladovanje pandemije ter finančna podpora rezidentom in družbam. Proračun je bil napovedan s pričakovanjem, da se bo gospodarstvo v letu 2022 povečalo za 2 % na 3,5 %, dejansko pa se je skrčilo.

Septembra je sekretar za finance opozoril, da bi lahko javni primanjkljaj v celotnem proračunskem letu dosegel 100 milijard HKD (12,4 milijarde EUR). To bi bil tretji primanjkljaj v štirih letih po primanjkljajih v višini 17 milijard HKD v obdobju 2019–2020 in 252 milijard HKD v obdobju 2020–2021 ter presežku v višini 255 milijonov HKD v obdobju 2021–2022⁶³. To je nenavadno za gospodarstvo, ki je vajeno fiskalnih presežkov (primanjkljaj v obdobju 2019–2020 je bil prvi po 15 letih).

Primanjkljaji so bili v veliki meri financirani z izkoriščanjem obsežnih fiskalnih rezerv Hongkonga. Fiskalne rezerve so oktobra znašale 681 milijard HKD (84,1 milijarde EUR), kar je 16,5-odstotno medletno zmanjšanje in 35,2 % manj od 1 bilijona HKD v oktobru 2019. Rezerve po ocenah ustrezajo 12 mesecem odhodkov, medtem ko so pred pandemijo COVID-19 ustrezale 24 mesecem.

Trgovinska politika

Vlada je novembra napovedala uradni začetek pogajanj o sporazumu o prosti trgovini s Perujem⁶⁴. Prvi krog pogajanj je zajemal blagovno menjavo, storitve, naložbe, elektronsko trgovanje ter mala in srednja podjetja. Peru je bil leta 2021 peti največji partner Hongkonga na področju blagovne menjave v Latinski Ameriki. Je tudi član Pacifiške zveze, s katero je Hongkong proučeval tudi možnost začetka pogovorov o sporazumu o prosti trgovini.

⁶² Proračun za obdobje 2022–2023, govor sekretarja za finance Paula Chana, <https://www.budget.gov.hk/2022/eng/index.html>.

⁶³ Mesečni finančni rezultati, državna zakladnica, vlada Posebnega upravnega območja Hongkong, na voljo na https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_acc0_monfinancial.html.

⁶⁴ Sporočilo za javnost vlade PUO Hongkong, na voljo na: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202211/16/P2022111600587.htm?fontSize=1>.

Hongkong si je med letom še naprej prizadeval za pristop k celovitemu regionalnemu gospodarskemu partnerstvu s podporo njegovih članic.

Hongkong je do zdaj podpisal osem sporazumov o prosti trgovini. To so sporazumi s celinsko Kitajsko (junij 2003), Novo Zelandijo (marec 2010), državami članicami Evropskega združenja za prosto trgovino (junij 2011), Čilom (september 2012), Macaom (oktober 2017), Združenjem držav jugovzhodne Azije (november 2017, v celoti je začel veljati februarja 2021), Gruzijo (junij 2018) in Avstralijo (marec 2019).

Gospodarsko povezovanje s celinsko Kitajsko

Leta 2022 je bil zaradi vpliva pandemije še naprej oviran razvoj širšega zalivskega območja. V skladu z okvirnim razvojnim načrtom za širše zalivsko območje⁶⁵, ki ga je leta 2019 objavil državni svet, je bilo leto 2022 prvi mejnik za optimizirano industrijsko strukturo in usklajen razvoj z razumno razdelitvijo dela ter nizkoogljično proizvodnjo in nizkoogljičnim načinom življenja.

V kitajskem nacionalnem **14. petletnem načrtu**, ki je bil objavljen marca 2021, so bili ponovno poudarjeni cilji za širše zalivsko območje in vloga Hongkonga. Hongkong naj bi utrdil svojo vlogo mednarodnega finančnega središča ter poglobil vzajemni dostop med finančnimi trgi celinske Kitajske in Hongkonga. Poleg tega se mora Hongkong v skladu s petletnim načrtom razvijati kot središče za trgovino, investicije in tehnologijo ter promet, vključno z infrastrukturno povezanostjo s širšim zalivskim območjem. Razviti mora tudi mednarodne pravne storitve in storitve reševanja sporov ter trgovanje z intelektualno lastnino. PUO naj bi olajšalo priliv kapitala in talentov na širše zalivsko območje.

Junija 2022 je sodobno območje sodelovanja storitvene industrije **Qianhai** Šendžen-Hongkong (v Šendženu) napovedalo devet olajševalnih ukrepov v zvezi s Hongkongom, ki zajemajo področja, kot so inovacije in podjetništvo mladih, tehnološki razvoj, finančne storitve, pravne storitve in zdravstvene storitve.

Drugi ukrepi v zvezi s širšim zalivskim območjem v političnem nagovoru glavnega upravitelja vključujejo: (1) krepitev podpore hongkonškim podjetjem, ki se širijo na širšem zalivskem območju; (2) izboljšanje povezovanja intermodalnega prevoza in povezljivosti hongkonškega letališča s širšim zalivskim območjem (vključno z zmogljivostmi za direktni prevoz);

⁶⁵ *Outline Development Plan for the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area* (Okvirni razvojni načrt za širše zalivsko območje Guangdong-Hongkong-Macao) (vljudnostni prevod), na voljo na: <https://www.bayarea.gov.hk/en/outline/plan.html>.

(3) spodbujanje zблиževanja pravnih praks in mediacije ter (4) uporabo več zdravil in medicinskih pripomočkov, registriranih v Hongkongu, na širšem zalivskem območju (v okviru olajševalnih ukrepov, ki se bodo izvajali leta 2021).

Hongkong si prizadeva tudi za to, da bi se zavarovalnicam omogočilo opravljanje zavarovalniških prodajnih storitev v mestih na širšem zalivskem območju. Cilj je zagotoviti podporne storitve rezidentom širšega zalivskega območja, ki imajo hongkonške zavarovalne police, in razviti vzajemni dostop do zavarovalnih trgov.

III. Odnosi med Hongkongom in celinsko Kitajsko

Generalni sekretar Komunistične partije Kitajske in kitajski **predsednik Ši Džinping je Hongkong obiskal 30. junija in 1. julija** ob 25. obletnici njegove izročitve Kitajski. To je bil njegov prvi obisk Hongkonga po letu 2017 in prvi zunaj celinske Kitajske po izbruhu COVID-19 leta 2020. Ši Džinping je vodil slovesnost ob nastopu funkcije šeste hongkonške vlade, pred njim pa je zaprisegel novi glavni upravitelj John Lee.

Ob tej priložnosti je imel Ši Džinping govor, v katerem je zatrdil, da načelo „ena država, dva sistema“ ne koristi temeljnim interesom zgolj Hongkonga, temveč tudi celotne države. Povzel je izkušnje zadnjih 25 let in poudaril, kako pomembno je popolno in zvesto izvajanje načela „ena država, dva sistema“. To vključuje ohranjanje splošne pristojnosti osrednje vlade, zagotavljanje visoke stopnje avtonomije Hongkonga, zagotavljanje domoljubnega upravljanja Hongkonga ter ohranjanje posebnega statusa in prednosti Hongkonga.

Poleg tega je Ši Džinping predstavil „štiri predloge“ za novo upravo in družbo: izboljšanje upravljanja, nadaljnje ustvarjanje močne spodbude za rast, obravnavanje pomislekov ljudi ter sodelovanje pri varovanju sožitja in stabilnosti. Srečal se je s člani zakonodajalca, sodstva, zasebnega sektorja in voditelji iz različnih družbenih sektorjev ter pregledal garnizijo Ljudske osvobodilne vojske.

V tednih po Ši Džinpingovem obisku so vladne in propekinške organizacije organizirale seminarje za proučitev govora z dne 1. julija. Urad za izobraževanje je kopije govora razdelil šolam in vrtcem.

Pred kongresom komunistične partije je prišlo do številnih kadrovskih sprememb v centralnih vladnih agencijah, pristojnih za Hongkong, tudi v hongkonški garniziji Ljudske osvobodilne vojske.

Potovanje med Hongkongom in celinsko Kitajsko je bilo še naprej omejeno. Glavni upravitelj John Lee je odpovedal svoj prvi obisk v provinci Guangdong. Obisk hongkonških delegatov nacionalnega ljudskega kongresa v Šindžjangu avgusta je bilo treba odložiti zaradi pandemije.

Volitve hongkonških delegatov za poslance nacionalnega ljudskega kongresa so potekale 15. decembra. S postopki za izvolitev delegatov, ki jih je nacionalni ljudski kongres sprejel marca 2022, je bil volilni kolegij omejen na kitajske člane volilnega odbora.

Oktobra je Kitajska odpoklicala šest uradnikov s svojega konzulata v britanskem mestu Manchester, potem ko so organi Združenega kraljestva za kazenski pregon zahtevali, naj se jim zaradi incidenta, v katerega so bili vpleteni hongkonški protestniki, odvzame diplomatska imuniteta⁶⁶.

Med **prvim obiskom glavnega upravitelja Johna Leeja v Pekingu** med 21. in 24. decembrom sta predsednik Ši Džinping in predsednik vlade Li Kečjang pohvalila njegovo delo. John Lee se je srečal tudi z Li Čjangom, drugim najvišjim uradnikom kitajske komunistične partije.

Celinska Kitajska je bila največja partnerica Hongkonga na področju blagovne menjave, saj je v prvih desetih mesecih leta 2022 predstavljala 49 % celotne trgovine Hongkonga. Hongkong je bil pomembno trgovinsko vozlišče za celinsko Kitajsko in je bil v prvih devetih mesecih leta 2022 peti največji trgovinski partner Kitajske.

Provinca Guangdong je bila še naprej pomembna baza za pasivno oplemenitenje za Hongkong. Sporazum o tesnejšem gospodarskem sodelovanju s celinsko Kitajsko (2003) je najpomembnejši trgovinski sporazum Hongkonga. V letu 2022 ni bilo večjih sprememb tega sporazuma. Vrednost blaga, ki je bilo iz celinske Kitajske prek Hongkonga ponovno izvoženo na celinsko Kitajsko, je predstavljala približno 90 % celotne vrednosti hongkonške trgovine z blagom v ponovnem izvozu (leta 2021).

Hongkong je bil še naprej ključno offshore finančno središče in naložbeno vozlišče celinske Kitajske. Ob koncu leta 2021 je bila celinska Kitajska največji vir Hongkonga za vhodne neposredne tuje naložbe, brez upoštevanja offshore finančnih središč, in prvi cilj izhodnih neposrednih tujih naložb

⁶⁶ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/47096428/248254/UK-row-ends-as-China-recalls-diplomats>

Hongkonga, ki so zajemale 28 % oziroma 49 % tovrstnih naložb⁶⁷. Hongkong pa je bil še naprej vodilni cilj za neposredne tuje naložbe celinske Kitajske in vodilni vir neposrednih tujih naložb na celini, saj je predstavljal več kot polovico vseh naložb v obe smeri. V Hongkongu je na borzi kotiralo 1 395 podjetij iz celinske Kitajske, kar je 77 % skupne tržne vrednosti.

Kapitalska trga Hongkonga in celinske Kitajske sta povezana s **shemo Stock Connect**, ki hongkonško borzo povezuje s partnericama v Šanghaju in Šendženu, trga obveznic pa s shemo vzajemnega tržnega dostopa Bond Connect. Ta je bila septembra 2021 dopolnjena z uvedbo sheme Wealth Management Connect za širše zalivsko območje. Ta upravičenim rezidentom celinske Kitajske, Hongkonga in Macaa omogoča vlaganje v produkte za upravljanje premoženja, ki jih distribuirajo banke na trgu druga druge.

Hongkong je okrepil svoj prednostni vzajemni dostop s kapitalskim trgom celinske Kitajske. Kotirajoči investicijski skladi so bili vključeni v shemo Stock Connect, kar je mednarodnim vlagateljem omogočilo nakup kvalificiranih kotirajočih investicijskih skladov na celini, vlagateljem na celini pa nakup kvalificiranih kotirajočih investicijskih skladov v Hongkongu. Napovedana je bila tudi shema Swap Connect⁶⁸. Ta bo olajšala vzajemni dostop med medbančnimi trgi obrestnih zamenjav v Hongkongu in na celinski Kitajski ter vlagateljem na trgu obveznic celinske Kitajske zagotovila dodatno orodje za naložbe in obvladovanje tveganja. Najprej bo vzpostavljena severna pot, južna pot pa bi lahko bila vzpostavljena pozneje.

IV. Dvostranski odnosi in sodelovanje med EU in Hongkongom

Zaradi omejitev potovanj zaradi COVID-19 še vedno ni bilo mogoče organizirati obiskov predstavnikov institucij EU na visoki ravni. Že tretje leto zapored ni bilo letnega **strukturiranega dialoga med EU in Hongkongom**. EU pripisuje velik pomen dialogu o vprašanjih, ki vzbujajo zaskrbljenost, in področjih skupnega interesa.

EU je bila še naprej največja tuja poslovna skupnost, in sicer pred Japonsko, ZDA in Združenim kraljestvom. Junija 2022 je v Hongkongu začelo poslovati najmanj 1 600 podjetij iz EU. Številne od njih (857) so Hongkong uporabljale

⁶⁷ Statistično poročilo z naslovom *External Direct Investment Statistics of Hong Kong (Statistični podatki o zunanjih neposrednih naložbah Hongkonga)* (izdaja za leto 2021), 9 december 2022, na voljo na: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>.

⁶⁸ Skupna objava Ljudske banke Kitajske, hongkonške komisije za vrednostne papirje in standardizirane terminske posle ter hongkonškega monetarnega organa, na voljo na: <https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2022/07/20220704-3>.

kot regionalni sedež. Podjetja EU so delovala v številnih sektorjih, med drugim v sektorjih finančnih in poslovnih storitev, trgovine in logistike, prodaje na drobno, hrane in pijače ter gradbeništva. Na podlagi letne raziskave o tujih podjetjih hongkonškega urada za popis prebivalstva in statistiko⁶⁹ se je število podjetij iz EU le rahlo zmanjšalo (-0,2 %) glede na raven pred COVID-19 (junij 2019), in sicer na 1 600 podjetij. To kaže, da so bila podjetja iz EU odpornejša na lokalni razvoj dogodkov kot druge tuje poslovne skupnosti (skupno število tujih podjetij se je v raziskavi zmanjšalo za 5,2 %). Vendar podjetja iz EU, ki so zmanjšala ali preselila nekatere dejavnosti in/ali osebje, čeprav so ostala v Hongkongu, niso zajeta v teh statističnih podatkih.

V prvih devetih mesecih leta 2022 je dvostranska blagovna menjava znašala 22,1 milijarde EUR, kar je nespremenjeno (-0,03 %) glede na enako obdobje leta 2021. Izvoz blaga iz EU v Hongkong je znašal 17,9 milijarde EUR, uvoz iz Hongkonga pa 4,1 milijarde EUR, kar pomeni presežek za EU v znesku 13,8 milijarde EUR⁷⁰. **EU je bila** v prvih desetih mesecih leta 2022 **tretja največja partnerica Hongkonga pri trgovini z blagom**, za celinsko Kitajsko in Tajvanom⁷¹. Hongkong je bil še naprej pomembna platforma za trgovino med celinsko Kitajsko in EU.

Dvostranska trgovina s storitvami med EU in Hongkongom se je leta 2021 medletno povečala za 25,1 % in dosegla 34,1 milijarde EUR⁷². Uvoz EU iz Hongkonga je znašal 12,3 milijarde EUR, izvoz EU v Hongkong pa 21,8 milijarde EUR (začasni podatki). Rezultat tega je bil trgovinski presežek v vrednosti 9,5 milijarde EUR za EU. Predhodni podatki za prvo polovico leta 2022 kažejo močno rast dvostranske trgovine s storitvami s Hongkongom (medletno +21,4 % na 19,3 milijarde EUR) in trgovinski presežek za EU v višini 4,7 milijarde EUR⁷³.

⁶⁹ Poročilo z naslovom *2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong* (Letna raziskava o podjetjih v Hongkongu z matičnimi družbami s sedežem zunaj Hongkonga za leto 2022), urad za popis prebivalstva in statistiko PUO Hongkong, na voljo na:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>.

⁷⁰ Eurostat: Blagovna menjava Evropske unije, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/mainxtnet.do>.

⁷¹ Statistično poročilo z naslovom *Hong Kong External Merchandise Trade* (Hongkonška zunanja blagovna menjava (oktober 2022), 6. december 2022, na voljo na:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020005&scode=230>.

⁷² Eurostat: Trgovina Evropske unije s storitvami – letni podatki (začasni), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_its6_det/default/table?lang=en.

⁷³ Eurostat: Plačilna bilanca Evropske unije in euroobmočja – četrtletni podatki, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_EU6_Q__custom_457552/default/table.

Dvosmerne **naložbe** so bile še naprej precejšnje: po najnovejših podatkih so naložbe iz Hongkonga v EU znašale 162 milijard EUR, naložbe EU v Hongkong pa 128 milijard EUR⁷⁴.

Evropska komisija in hongkonške oblasti so rešili več vprašanj v zvezi s **trgovino z živili**. Izveden je bil prehod na novo platformo (TRACES NT) za izvoz proizvodov živalskega izvora iz EU.

Operativne dejavnosti, načrtovane v okviru sporazuma med EU in Hongkongom o sodelovanju in medsebojni upravni pomoči pri carinskih zadevah ter carinskega akcijskega načrta EU za boj proti kršitvam **pravic intelektualne lastnine**, so bile otežene zaradi omejitev, povezanih s COVID-19. Hongkong je po vrednosti ostal na drugem mestu med kraji izvora blaga, ki krši pravice intelektualne lastnine in je uvoženo v EU, čeprav to blago ni bilo proizvedeno v mestu. V Hongkongu v letu 2022 ni bilo srečanj z vodstvom carinske in trošarinske uprave.

V zvezi z **obdavčitvijo** je Skupina za kodeks ravnanja vzpostavila stik z jurisdikcijami, ki so bile opredeljene kot pomembne v zvezi z oprostitvami dohodkov iz tujih virov, vključno s Hongkongom. Na podlagi dialoga in predloženih informacij se je Hongkong zavezal, da bo do konca leta 2022 izvedel reformo ureditve oprostitve dohodkov iz tujih virov, saj je bilo ugotovljeno, da ni skladna. Dne 14. decembra 2022 je bil sprejet zakon za reformo hongkonškega davka v zvezi z ureditvijo oprostitve dohodkov iz tujih virov⁷⁵. Delo v zvezi s smernicami za izvajanje še vedno poteka.

Šesti letni **dogodek v okviru instrumenta TAIEX za boj proti trgovini z ljudmi** je potekal 26. in 27. januarja 2022. Delavnica je bila sestavljena iz dveh poldnevni spletnih srečanj, na katerih so obravnavali mednarodne trende v zvezi s COVID-19, boj proti trgovini z ljudmi, ki vključuje prisilne poroke pripadnikov etničnih manjšin, preprečevanje pranja denarja, finančne preiskave trgovine z ljudmi in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi. Dogodek je že drugič potekal prek spleta. Na hongkonški strani je bilo veliko udeležencev, in sicer približno 70 iz vladnih oddelkov. Na delavnici je sodelovalo sedem strokovnjakov iz EU.

⁷⁴ Eurostat: Statistični podatki Evropske unije o tujih naložbah, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_fdi6_geo/default/table?lang=en.

⁷⁵ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202212/14/P2022121400286.htm>

Za sodelovanje s Hongkongom je bil vzpostavljen **instrument za podporo sodelovanju med EU in Hongkongom**. Organizirani so bili javni dogodki o davčni reformi (oprostitev dohodkov iz tujih virov) in trajnostnosti.

Zaradi omejitev, povezanih s COVID-19, v prvi polovici leta ni bilo mogoče organizirati **dejavnosti javne diplomacije**, kot je dan Evrope. Po sprostitvi omejitev so se postopoma nadaljevale dejavnosti v živo.

Urad EU je organiziral **filmski festival EU 2022**, na katerem je bil predstavljen ukrajinski film. Drugi dogodki so bili čiščenje plaž, mednarodni dan boja proti homofobiji, bifobiji in transfobiji, festival dokumentarnih filmov, Speak Dating (dogodek za promocijo jezikov EU), mednarodni dan za odpravo nasilja nad ženskami in svetovni dan boja proti aidsu. Urad EU zaradi okoliščin, ki so bile ustvarjene zaradi ZNV, ni organiziral javnih dogodkov o temeljnih svoboščinah in človekovih pravicah.

V sklepih Sveta iz julija 2020 o Hongkongu je bilo določeno, da je treba še naprej **opazovati sojenja** prodemokratskim aktivistom. Urad EU in države članice EU so leta 2022 v Hongkongu izvedle 71 opazovanj sojenj.